

03 | Marinka Kuijpers:
Vmbo heeft hart
voor kinderen

06 | Antoinette
Hertsenbergh: Vmbo
is een prachtig begin

07 | Tom van Baar:
Patisserie die kunst
maakt

14 | Pius X College houdt
relatiemiddag over
nieuw vmbo

DE TOEKOMST

april
'17

Leerlingen van basisschool De Fontein uit Lutten hebben plezier tijdens de lessencarroussel op het vmbo van het Vechtdal College in Hardenberg (zie p.4 en 5).

NIEUW

Naar het vmbo!

De helft van alle kinderen die de overstap maken van de basisschool naar het voortgezet onderwijs komt terecht in het vmbo. Vanzelfsprekend zijn er op uw basisschool ook kinderen die naar het vmbo gaan. Maar: hoe goed kent u het vmbo eigenlijk? Het vmbo bedient een enorme diversiteit aan leerlingen met verschillende leerstijlen, van meer praktisch tot meer theoretisch. En hoe goed kent u de vmbo-scholen in uw omgeving?

beroepsgerichte programma's **vmbo**

Jan van Nierop

Met de nieuwe profielen wordt het vmbo herkenbaarder en kunnen scholen veel beter aansluiten op de actualiteit. En kunnen ze leerlingen nóg beter voorbereiden op hun vervolgopleiding. In het vernieuwde vmbo heeft de leerling meer keuzemogelijkheden om een programma samen te stellen dat past bij zijn / haar talenten, vervolgopleiding en / of de regio. Scholen hebben ruimte om leerlingen meer praktijkervaring aan te bieden in de bovenbouw, bijvoorbeeld door stages.

Vmbo-leerlingen zijn enthousiast, leergierig, loyaal en kiezen vaak mooie, traditionele beroepen als lasser, kapper, verkoper, tuinier en bakker. Prachtige voorbeelden hiervan vindt u in deze krant, speciaal voor het primair onderwijs, die ik u van harte wil aanbevelen.

**“VMBO-
LEERLINGEN ZIJN
ENTHOUSIAST,
LEERGIERIG
EN LOYAAL”**

Jan van Nierop, voorzitter SPV

Maar ook nieuwe beroepen zoals glas-vezelbetonspuiter, netwerkbeheerder, logistiek specialist zijn voor hun weggelegd. Het zijn gepassioneerde, energieke jonge mensen die de levensader zijn van het bedrijfsleven. Zonder hen loopt de boel spaak.

lees verder op pagina 2 >

Van alle schooltypen in het voortgezet onderwijs loopt het vmbo het verst voorop met loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). Om leerlingen te helpen en te begeleiden in alle keuzes die ze moeten maken, loopt LOB als een rode draad door het vmbo-onderwijs. Zodat leerlingen op basis van ervaringen inzicht ontwikkelen in hun eigen talenten, kwaliteiten en interesses en dat kunnen verbinden met hun loopbaankeuzes. En hoe mooi zou het zijn als dat proces in een doorgaande lijn vanaf de basisschool vorm zou krijgen!

Het vmbo is geen eindstation. De 'v' in vmbo staat immers voor voorbereidend. Vrijwel alle leerlingen leren daarna door aan het mbo en een klein deel van de leerlingen gaat met een

diploma van de theoretische leerweg naar de havo. Al die leerlingen uit het beroepsonderwijs hebben we keihard nodig in de regio om alle banen die er zijn en komen in te vullen.

Benieuwd hoe dat allemaal in zijn werk gaat? Antwoorden op die vragen vindt u in deze krant. Maar nog meer dan dat wil deze krant stimuleren dat u – eventueel met uw vragen – bij een vmbo-school naar binnen stapt. Want om elkaar echt te leren kennen en om samen te werken, daarvoor moet je bij elkaar over de vloer komen. Samen willen wij ervoor zorgen dat kinderen en hun ouders een goed beeld krijgen van het vmbo en dat onze leerlingen op de goede plek terecht komen.

Het vmbo wil graag contact leggen en hebben met de basisscholen waar onze leerlingen vandaan komen. Zonder de verhalen van en

over deze leerlingen kan onze opleiding niet goed starten. Maar zonder dat het primair onderwijs op de hoogte wordt gebracht van alle mooie nieuwe onderwijsontwikkelingen in het vmbo is het contact ook niet mogelijk. Er vindt dan geen goede aansluiting plaats.

Het onderwijsveld ziet ook het belang van onze relatie in. Het initiatief van de Stichting Platforms VMBO om deze krant te maken is door de PO-Raad ondersteund. Deze krant wordt met een oplage van 300.000 verspreid door heel Nederland. Wij hopen binnenkort ook met u te kunnen praten en overleggen om kennis te maken met het vmbo. Wij verheugen ons erop.

Veel leesplezier

Jan van Nierop

Voorzitter Stichting Platforms VMBO

MARINKA KUIJPERS, BIJZONDER HOOGLERAAR:

Vmbo's zijn de leukste scholen die er zijn

Van alle kinderen die jaarlijks de overstap maken van de basisschool naar het voortgezet onderwijs gaat de helft naar het vmbo. Hoe help je kinderen en hun ouders bij het kiezen van de beste school voor hun kind? In gesprek met Marinka Kuijpers, bijzonder hoogleraar 'Leeromgeving en Leerloopbanen in het vmbo en mbo' aan de Open Universiteit.

Wordt er alleen klassikaal lesgegeven of zijn er projecten? Mag je je eigen leerproces bepalen en kun en wil je dat? Die factoren dragen er allemaal aan bij of je op een school op je plek zit. Voor ouders is het belangrijk om uit te zoeken wat de uitgangspunten van de school zijn bij het leren: gaat het vooral om kennisoverdracht, om het opdoen van vaardigheden of om talentontwikkeling? Dat zijn zaken die ouders beter kunnen inschatten."

Hoe betrek je als basisschool alle ouders bij het keuzeproces?

"Dat moet je niet pas op het laatst in groep 8 doen. Je moet al veel eerder beginnen met ouders uit te nodigen om mee te praten en te denken. Als ouders niet naar de school komen, dan moet de school bellen: 'Jullie zijn welkom, we hebben jullie gemist.' Ouders komen soms niet, omdat ze niet alleen maar willen horen wat er allemaal niet goed gaat. We zijn vaak gericht op wat een kind niet kan, terwijl het ontzettend belangrijk is om te kijken naar wat een kind wel kan en de kwaliteiten van een kind te stimuleren."

"HET VMBO IS EEN VOORLOPER OP HET GEBIED VAN LOOPBAAN-ONTWIKKELING EN -BEGELEIDING"

Wat zeg je tegen ouders die liever niet willen dat hun kind naar het vmbo gaat?

"Onwetendheid maakt vaak dat je bepaalde angsten hebt. Het is goed om ouders een doorkijkje te geven: hoe gaat het verder na het vmbo. Bijna alle leerlingen leren na het vmbo door aan het mbo of de havo. Je kunt ouders filmpjes laten zien van de site van SPV bijvoorbeeld. Maar de dialoog is belangrijker dan de monoloog. Het gesprek erover maakt

Gitaarbouwer op weg naar Canada

Hoewel ze van school is, is Orla Strijker (16) op haar vrije vrijdag met regelmaat op het Vechtdal College in Hardenberg te vinden. Bijvoorbeeld om even bij te praten met een docent met wie ze het heel goed kan vinden. "Ze kennen me daar als het meisje van de techniek."

"Ik wilde als meisje altijd wel graag een beetje anders zijn dan de rest. Mijn zus deed autotechniek. Dat leek mij ook leuk. Het Vechtdal heeft een grote techniekhal, waar je kunt kiezen voor autotechniek, metaal, houttechniek en bouw. Na een tijdje ben ik overstapt naar houttechniek. Mijn vader is handelaar in Amerikaanse auto's. Op een automeeting zag ik een kraampje met een gitaarbouwer. Vanaf dat moment wist ik: 'Dat is cool, dat wil ik!' Ik speel zelf gitaar en muziek is mijn grootste passie.

Met mijn docent had ik het er af en toe over. En een half jaar later zei hij: 'Kunnen we hier geen gitaar bouwen?' Dat wilde ik natuurlijk meteen en ik was helemaal vrolijk! In het programma werden wat aanpassingen gemaakt en aan het begin van de vierde klas zijn we ermee begonnen. Als de rest kozijnen maakte, bouwde ik aan de gitaarkast. Na het examen was de gitaar nog niet helemaal klaar. Omdat we vroeg vakantie hadden, kwam ik gewoon elke week naar school om de gitaar af te bouwen. Nu is hij af en hij doet het precies zoals ik had gehoopt. De eerste met mijn eigen merknaam Ludens.

Ik ben nu eerstejaars op het Deltion College in Zwolle in de bbl-opleiding meubelmaken. Dat betekent dat je vier dagen werkt en een dag naar school gaat. Ik doe mijn praktijk bij Fellowship of Acoustics, een gitarenwinkel in Dedemsvaart, waar ik al anderhalf jaar in de reparaties werk. Gitaren maken is handwerk. In Amerika en in België zijn wel opleidingen die

helemaal gericht zijn op gitaarbouw. Maar die staan niet zo goed bekend. Gitaarbouw luistert heel nauw. Het moet op de millimeter nauwkeurig, anders is het gewoon niet goed. De gitarenwinkel waar ik werk is heel beroemd en krijgt veel aanloop van buitenlanders en artiesten. Een jaar geleden kwam een bekende gitarenbouwer uit Canada langs. En die nodigde me uit om naar Canada te komen om van hem het vak te leren. Dus als ik 18 ben, ga ik naar Canada!"

dat mensen hun gedachten openzetten en perspectieven verbreed worden. Maar al te vaak wordt het vmbo in de media in één adem genoemd met problemen. Tervijl als er ergens in het onderwijs sprake is van vernieuwing en hart voor kinderen, dan is dat in het vmbo! Schrijf je dat alsjeblieft op? Het vmbo is een voorloper op het gebied van loopbaan-ontwikkeling en -begeleiding."

Een laatste tip voor ouders en voor leerkrachten?

"Als ouder wil je dat je kind op de goede plek terecht komt. Dus neem geen beslissing, maar geef je kind de mogelijkheid om het eerst te onderzoeken en ga zo mogelijk mee. Kijk wat je kind wel kan, waar het warm van wordt en kijk welke opleiding, welke school en team daar het beste bij passen. Voor leerkrachten van groep 8 is het belangrijk dat ze leerlingen adviseren om te onderzoeken, in plaats van ze te adviseren wat ze moeten doen. Dus leerkrachten van basisscholen, ga zelf ook kijken op een vmbo-school. Vmbo's zijn de leukste scholen die er zijn en daar is ook echt wat te zien!"

BIJZONDERE LESSENCARROUSEL BASISSCHOOLEERLINGEN OP HET VECHTDAL COLLEGE

Onderwijs kiezen dat bij je past

Het Vechtdal College in Hardenberg in de provincie Overijssel organiseerde in januari een week lang een lessencarroussel voor kinderen uit groep 8 van basisscholen uit de regio. Voor deze kinderen staat nagenoeg vast dat ze na de zomer naar het vmbo gaan. Wij volgden een groep leerlingen die waarschijnlijk uitstromen naar vmbo Basis en Kader. Zij mochten – om kennis te maken met de profielen – pannenkoeken bakken, bloem schikken, knuffelen met konijnen en hamsters en in de les techniek maakten ze een schuifmaat om mee te leren meten en aflezen.

“Houden jullie van bloemen?”, vraagt docente Vera de Jonge aan het begin van les bloem-schikken. Dat doen de vijf kinderen van basisschool De Kwinkslag in Slagharen en ze beginnen keurig de fleurige bloemen bij elkaar te passen. “Bloemen kleuren je leven”, voegt Vera er ook nog aan toe. Don Klaver is één van de jongens die enthousiast is begonnen met het schikken van een boeketje. Het zou een cadeautje voor hemzelf kunnen zijn, hij is vandaag twaalf jaar geworden. “Ik vind dit wel leuk, maar voetballen is leuker”, zegt hij gevat op de vraag hoe hij de les vindt.

Experiment

Deze week zijn 450 leerlingen van circa 35 basisscholen in een straal van 25 kilometer rond Hardenberg te gast bij het Vechtdal College in Hardenberg. Deze locatie telt zo’n 1.900 leerlingen in het gymnasium, vwo, havo, vmbo TL en vmbo Kader en Basis. Zeven jaar geleden organiseerde de school voor het eerst deze zogeheten lessencarroussel voor instromende leerlingen uit het basis-onderwijs. “Dit keer hebben we bij wijze

van experiment een apart programma gemaakt voor de vmbo Kader / Basis leerlingen, want die zaten in een oriënterend programma dat louter gericht was op avo-vakken niet op hun plek”, zegt coördinerend teamleider Bram Roerdink (65). “Dit zijn doe-leerlingen, zeg ik altijd, die moet je op een leuke manier praktijkgericht bezig laten zijn met hun handen.” Bram onderhoudt namens het Vechtdal College de contacten met het basisonderwijs. Dat doet de oud-gymnastiekdocent, die al meer dan 40 jaar in het onderwijs actief is, met veel energie en enthousiasme. In 20 jaar heeft hij ruim 400 voorlichtings-avonden voor ouders op basisscholen in de

regio gehouden. “En ik ga nog iedere keer met veel plezier.” De leerkrachten van de bezoekende scholen waarderen zijn inzet. ‘Hij is altijd bereikbaar, de lijntjes zijn kort en je kunt hem alles vragen’, klinkt het. Roerdink vindt het fijn om te horen, maar hij doet gewoon zijn werk, zegt hij. “Geen relatie is geen resultaat en geen resultaat is geen leerlingen.”

Levensader

En nieuwe leerlingen zijn essentieel voor scholen. De basisschool is de levensader van het Voortgezet Onderwijs. “Wij vinden het van belang dat leerlingen uit groep 8 goede keuzes kunnen maken”, zegt Roerdink. “Dan moet je ze wel de kans geven om keuzes te maken. Dat betekent dat ze het Vechtdal College moeten hebben gezien, voordat ze het besluit kunnen nemen om naar ons te komen. Ouders willen natuurlijk ook weten waar hun kinderen terecht komen. Die spreken we op de voorlichtingsavonden in de regio en op onze Open Dagen. Met al die informatie en indrukken kunnen leerlingen een goede keuze maken, denken wij.”

Zachte handen

De 11-jarige Gabriëlle Kremer van basisschool De Kwinkslag drukt in het lokaal bloemschikken liefdevol een cavia tegen haar borst. Ze is dol op huisdieren en heeft er thuis ook een paar. Maar daar gaat ze later niets mee doen. “Ik heb hele zachte handen”, zegt ze, “en daar kun je goed masseuse in een sauna

of kapster mee worden. Vlechten en knotjes maken doe ik heel graag. En mensen opmaken met make-up trouwens ook.” Gabriëlle weet nog niet welke vmbo-school ze gaat kiezen. “Het wordt het Vechtdal College in Hardenberg of De Nieuwe Veste in Coevorden. Hier hebben ze in ieder geval de richting die ik uit wil en dat is Zorg & Welzijn.”

Ondertussen zijn leerlingen van basisschool De Bron uit De Krim in de keuken druk in de weer met pannenkoeken bakken die ze even later in het restaurant op mooi gedekte tafels opeten. Nick Spang (11) is in zijn element, want hij wil later bakker worden. Hij maakt vier pannenkoeken achter elkaar. “Dingen maken met eten vind ik het leukst om te doen. Het uitserveren van eten vind ik trouwens ook leuk. Ik vind het fijn als ik mensen zie genieten van eten. Thuis heb ik al eens pannenkoeken en pizza’s met mijn moeder gebakken. Theorie leren uit de boeken, doe ik niet graag. Behalve als me echt iets interesseert. Ik mag van mijn ouders zelf de school kiezen waar ik naartoe wil. Als ik de vmbo-scholen in de regio heb gezien zal ik mijn keuze maken. Nu weet ik het nog niet. Ik zal de school kiezen die het beste bij mij past.” De pannenkoeken die Nick heeft

met ouders naar het onderwijs dat bij hun kinderen past. Het is belangrijk dat ze op een goede plek terecht komen in plaats van dat ze op hun tenen moeten lopen. Als leerkrachten benoemen we het vmbo altijd heel positief. Met vmbo basis en kader kun je gewoon doorstromen naar het mbo vertellen we ouders altijd en dat stelt hen wel gerust.”

Geen discussie

“In Hardenberg heeft het vmbo absoluut een goede naam”, zegt Bram Roerdink. “De discussie over imago speelt hier niet. Jammer dat de media zoveel projecteren op het vmbo-onderwijs in de Randstad. Hier in de streek is men veel reëler. Ouders willen hier dat kinderen tevreden zijn met hun school en het werk. Op voorlichtingsavonden zeg ik ook steeds tegen ouders: je sluit geen weg naar het mbo af als je vmbo Kader of Basis doet.”

Dromen en talenten

Op het techniekplein houdt Ewout Warringa, docent BWI en techniek coördinator van het Vechtdal College, voor de leerlingen van basisschool De Fontein uit Lutten een vlam-mend betoog. “Jullie hebben allemaal een droom en wij op het Vechtdal College helpen jullie om jullie dromen te realiseren. Wij zijn

Handjes laten wapperen

Ewout Warringa is blij met het programma dat de basisschoolleerlingen vandaag doorlopen. “Kinderen bakken pannenkoeken, maken een bloemetje en leren meten en aflezen met een schuifmaat. Dat zijn voor de kinderen stuk voor stuk succeservaringen waar ze thuis met pa en ma over spreken. Voorgaande jaren zaten deze kinderen bij Wiskunde, Engels en Nederlands in de carroussel, maar daar komen deze kinderen niet voor. Zij willen dingen doen, ze willen aan de slag.” “Dat klopt”, zegt Marieke Feddes, leerkracht van groep 8 op basisschool De Fontein. “Mijn kinderen die hier op bezoek zijn, passen perfect in het vmbo. Dat kan ik zeggen op basis van wat we van hen weten in het leerlingvolgsysteem. Dit is een hele leerzame middag voor ze. Ze zijn altijd wel enthousiast, maar nu vind ik ze nog enthousiaster. Ze nemen deel aan de praktijk en laten hun handjes wapperen en dat is wat ze echt willen.”

Leuker leren

Bram Roerdink heeft een goed gevoel over de middag. “Natuurlijk zit er ook een pr-kant aan het programma. We willen de school op een goede manier laten zien. Met inhoud vanuit onze schoolvisie. Wij hebben als school veel te bieden; je kunt hier heel praktijkgericht – contextrijk – leren in een fraaie keuken, een prachtig restaurant, op een prima geoutilleerd techniekplein. We willen leerlingen centraal stellen, opdat ze eigen keuzes kunnen maken. Leren wordt er leuker en makkelijker voor deze kinderen.” Aan de lessencarroussel

gemaakt smaken voortreffelijk. Vindt hij zelf ook en beoordeelt ze met een 8,5. Zijn leerkracht Aart Reinink moet erom lachen. “Het Vechtdal College heeft er goed aan gedaan om de lessencarroussel heel praktisch in te richten”, zegt hij. “De kinderen zijn hartstikke enthousiast over het programma. Ze zijn vanmiddag heel praktijkgericht bezig en zien én ervaren zo wat er op het vmbo allemaal mogelijk is.”

Niet op je tenen

Verhalen dat een schooladvies vmbo voor ouders soms moeilijk te accepteren valt, heeft Reinink wel eens gehoord, maar niet van zijn school De Bron. “Het schooladvies bespreek ik in gesprekken met het kind en de ouders. Ik geef altijd leerlingen als eerste het woord en laat ze vertellen welk onderwijs en welke school ze in gedachte hebben. De ouders zijn natuurlijk al eerder in de oudergesprekken meegenomen op de leerroute van hun kind. Een schooladvies komt daarom vrijwel nooit als verrassing. Als een leerling is uitgesproken, vraag ik aan de ouders: hoe kijkt u er tegen-aan? ‘Nou, we vinden het goed’, hoor je dan vrijwel altijd. Die keuzegesprekken leveren nooit problemen op.” Dat is ook de ervaring van Stefanie Krieger, leerkracht van groep 8 op basisschool De Kwinkslag. “Ik heb zelden of nooit problemen met ouders die willen dat hun kind hoger onderwijs gaat volgen dan vmbo. Onze basisschool ligt in Slagharen en dat is een dorp. De mensen zijn er realistisch. We kijken

er om jullie dromen waar te maken. Dat is waar het vmbo voor staat, dat is waar wij voor staan. Jullie hebben allemaal talenten en het is aan ons om die boven water te halen, zodat jullie in jullie kracht staan en zelfvertrouwen krijgen.” De 12-jarige Tim Wijnhoud van basisschool De Fontein droomt ervan om automonteur te worden. “Het geluid van motoren vind ik prachtig. Ik zit ook graag als passagier in de auto. Vandaag heb ik voor het eerst in mijn leven pannenkoeken gebakken, maar koken is niks voor mij. Dat vind ik meer iets voor meisjes. Dieren vind ik ook wel leuk, de natuur vind ik mooi, maar daar wil ik later niks mee. De basisschool vind ik best leuk. Rekenen en spelling vind ik moeilijk, topografie is mijn beste vak. Maar ik heb verhalen gehoord dat de middelbare school leuker is.” Tim heeft het deze middag uitstekend naar zijn zin. “Het is een leuk uitstapje, beetje een avontuur.”

hebben zo’n 150 leerlingen Basis / Kader deelgenomen. Roerdink verwacht dat zich uiteindelijk zo’n 110 á 120 kinderen zullen inschrijven. “Dan hebben we het goed gedaan.” Don Klaver van basisschool De Kwinkslag heeft zijn besluit al genomen. Hij weet het zeker. “Na de zomer ga ik naar het Vechtdal College Hardenberg. Het is een leuke school en er zitten al vrienden van mij op.” Tim Wijnhoud van De Fontein weet nog niet welke school het wordt. “Met mijn ouders bezoek ik nog andere Open Dagen. Ik mag zelf beslissen naar welke school ik ga. Een school die ik niet leuk vind, daar hoef ik ook niet naartoe.”

Vmbo is een prachtig begin

Natuurlijk ben je als ouder blij als je kind naar de havo of het vwo kan, maar je hebt alle reden ook blij en trots op je kind te zijn als het naar het vmbo gaat. Ik maakte het zelf mee met mijn oudste zoon. Hij kreeg een vmbo / havo advies mee van de basisschool.

Na een moeizaam jaar in een havo brugklas belde zijn mentor me. 'Mevrouw Hertsenberg, wat moet ik zeggen in de docentenvergadering zodat uw zoon op de havo kan blijven?'. Hoewel ik direct begreep waar haar vraag vandaan kwam, is het natuurlijk toch een beetje raar. 'Wij als ouders willen vooral weten of de docenten denken dat hij een goede kans heeft om de havo op een plezierige manier te doorlopen', was mijn antwoord. En toen werd het vmbo. Een prima route voor Piet, die inmiddels is doorgestroomd naar het mbo en daar bezig is met zijn laatste jaar. Door deze route heeft hij veel eerder vakken gekregen die hij in de praktijk kan gebruiken en die hem interesseren, terwijl hij ook nog steeds de mogelijkheid heeft om door te leren.

Natuurlijk is dit slechts één persoonlijke ervaring. Maar voor een documentaire dook ik diverse maanden in het beroeps-onderwijs en dat heeft me bevestigd in het idee dat we op een rare en vooringenomen manier naar het beroepsonderwijs kijken. Ik vond het aangrijpend om te zien dat veel kinderen hun vmbo loopbaan beginnen met een teleurstelling: 'ik heb maar een vmbo advies'. Ze voelen zich eigenlijk al meteen minderwaardig. Terwijl dat nergens voor nodig is: het zijn kinderen met heel veel mogelijkheden, vaak een praktische instelling (waar werkgevers op zitten te wachten), meestal recht voor zijn raap, en die nog zo'n mooi traject voor zich hebben liggen. Ik was getroffen door ontmoetingen met al die docenten op het vmbo die echt door het vuur gaan voor hun leerlingen, elke dag de schouders er onder zetten en bereid zijn het nog een keer uit te leggen als dat moet. En dan zie je dat de leerlingen stap voor stap tot een enorme hoogte kunnen stijgen. Via het mbo, bijvoorbeeld, en daarna wellicht naar het hbo of doorstromen naar een prima baan. Het vmbo is een prachtig begin!

Antoinette Hertsenberg
Eindredacteur Radar

stichting
platforms
vmbo

Stichting Platforms VMBO

In de Stichting Platforms VMBO (SPV) werken docenten-platforms samen aan het vmbo. SPV richt zich op de beroepsgerichte profielen én de avo-vakken. Onder het motto 'samen waar het kan, apart waar dat wenselijk is' bundelen 12 platforms hun krachten en vormen zij één vmbo-gezicht en één gesprekspartner voor het vmbo-veld.

SPV werkt samen met alle belangrijke spelers in het onderwijsveld, zoals de ministeries van OCW en EZ, de VO-raad, de MBO Raad, de AOC Raad, SBB, branche-organisaties en vertegenwoordigers namens het bedrijfsleven. Dit alles met als doel de leerlingen in het vmbo een optimale voorbereiding te bieden op opleiding en beroep.

12 platforms werken samen

In SPV werken docentenplatforms samen, elk voor één profiel in het nieuwe vmbo (enkele profielen hebben meer dan één platform). Deze platforms vormen de (inhoudelijke) schakel tussen onderwijs en beroepsopleiding en beroep. Voor docenten organiseren de platforms activiteiten met als doel ontwikkelingen in de beroepspraktijk te vertalen naar onderwijs, zodat opleiding en beroep goed op elkaar aansluiten.

Meer informatie:
www.platformsvmbo.nl

<
www.radar.avrotros.nl/uitzendingen/documentaires/het-beroepsonderwijs-ze-denken-dat-ik-dom-ben/videos/

TOM VAN BAAR (21)

Patissier met grenzeloze ambitie

"Als kleine jongen kon ik me vergapen aan de etalage van een kwaliteitsbakker in het centrum van Alkmaar; de producten, de kleuren, de geur, ik vond het een aantrekkelijke combinatie. Rond mijn 14e kreeg ik een bijbaantje in een bakkerij in mijn woonplaats Heiloo en toen wist ik het zeker: ik zou later ook het bakkersvak in gaan."

Op het Van der Meij College in Alkmaar werd ik enorm gestimuleerd door twee docenten. Met één ervan – Mike Ton – heb ik nu nog contact. Aanvankelijk was ik wat teleurgesteld dat er voor mij na de basisschool geen havo of vwo was weggelegd, maar dat gevoel was ik dankzij mijn ouders en dankzij de school snel kwijt. Ik heb een prachtige tijd op het vmbo beleefd en heb er mijn talent voor het bakkersvak prima kunnen ontwikkelen. In 2015 heb ik op het ROC van Amsterdam de mbo-opleiding (niveau 4) Ondernemer Bakkersbedrijf met succes afgerond en vorig jaar heb ik het

diploma Patissier behaald. Voor deze opleiding moest ik 4 dagen werken en 1 dag naar school. Hotel Okura Amsterdam werd mijn leerwerkbedrijf, een luxe 5 sterren hotel voorzien van alle gemakken. Ik kreeg de kans om één jaar lang ervaring op te doen op het Pastry Department van het hotel en heb er een geweldige tijd gehad.

Het werk van een patissier vergelijk ik met het werk van een schilder die een schilderij maakt. Het is in mijn ogen allebei kunst. En daarvoor moet je hard werken. Ontelbare uren heb ik na

mijn dienst in het Okura in de keuken geoefend voor het maken van een showstuk van chocolade. Mede daarom ben ik geslaagd voor mijn eindparade waarin ik een assortiment van 6 producten moest samenstellen en een showstuk moest ontwikkelen. Ik ben onder andere beoordeeld door Jeroen Goossens, één van de beste patissiers van Nederland.

Momenteel werk ik bij Superfood Plaza Aruba, ja inderdaad in Aruba. Ik ben 21, vrijgezel en wil graag nog wat van de wereld zien voordat ik me ga settelen. Ik heb ook in Frankrijk ervaring opgedaan en ga wellicht nog naar Amerika en België. Ik heb een enorme ambitie en ga voor het hoogst haalbare. Met plezier en passie voor je vak, doorzettingsvermogen en ambitie kun je heel veel bereiken. Meer dan je zelf denkt."

*Aris Willems
Ouder van Marit (13) vmbo 2 GL*

Geef kinderen alle kansen om hun talenten te ontwikkelen!

"Marit kreeg vmbo TL/havo-advies. Ze zag zichzelf niet de hele dag in de schoolbanken zitten met veel theorie. Op ons advies is ze zich gaan oriënteren en heeft ze gekozen voor de gemengde leerweg aan Wellantcollege, vmbo groen. Daar hadden ze ook praktijklessen in een beroepencarrousel, een paarden- en een kookklas. Een mengvorm tussen theorie en praktijk. Dat gaat goed. Van de week kwam ze trots thuis met een gerecht gemaakt tijdens de kookles. Ze is pienter en zoals elke 13-jarige heeft ze ook wel momenten dat ze twijfelt of ze wel op de goede opleiding zit."

Ik stoort me aan de negatieve beeldvorming rond het beroeps-onderwijs. Als woordvoerder van ROC Midden Nederland ben ik daar veel mee bezig. Er zit veel talent in het beroepsonderwijs. Maar kinderen krijgen al vroeg een stempel opgedrukt. Daardoor gaan ze zelf soms denken dat ze minder kunnen dan andere kinderen. Daar moeten we vanaf. Iedereen leert op een

andere manier. Je hebt vroegbloeiërs, laatbloeiërs en 'altijdbloeiërs'. Marits zus Britt (16) doet 5 atheneum en is gemaakt voor dat type onderwijs. Maar ook in het vwo zitten meer praktisch ingestelde kinderen.

Het selectiemoment in groep 8 is omgeven door megastress. Op een leeftijd dat kinderen nog helemaal niet weten wat ze willen, kunnen en waar ze goed in zijn. Vervolgens krijgt elk kind een stempel. Bij ROC Midden Nederland geloven we dat de manier waarop het onderwijsstelsel nu is ingericht met compleet gescheiden trajecten kinderen tekort doet. We doen op school vaak projecten met mbo-studenten en vmbo-leerlingen samen en dan ben ik aangenaam verrast over de kwaliteit. Kinderen binnen een bepaald schooltype komen niet meer met kinderen van andere schooltypen in aanraking. Op die manier halen we niet het maximale uit onze jeugd. Een vmbo-er kan van een vwo-er leren en omgekeerd. Laat jongeren met veel zaken kennismaken, zorg dat ze uit het hele spectrum kunnen kiezen en in aanraking komen met leerlingen die op een andere manier tegen dingen aankijken. Daar komen veel mooiere dingen uit voort!"

Fiona Quaedvlieg verzorgt de nagels van een klant.

Waar een wil is...

TWINSS CREATION,
SUCCESSVOLLE ZAAK
VAN LIMBURGSE TWEELING

Fiona en Miranda Quaedvlieg zijn een Limburgse tweeling. Ze zitten als kinderen samen op een school voor Bijzonder Onderwijs en vervolgen daarna hun wegen op het vmbo aan het Delta College in Brunssum. In 2002 behalen ze hun diploma, een paar maanden nadat hun vader is overleden. In 2010 beginnen ze samen een eigen zaak: Twinss Creation. Een kapsalon en nagelstudio, schoonheidssalon en pedicure. Moeder Agnes is trots op het succes van haar kinderen en steekt zo nu en dan een helpende hand toe.

Midden in het centrum van Schinveld ligt Twinss Creation. Een zaak die op het eerste gezicht oogt als een kapsalon, maar veel meer is dan dat. Hier kun je ook terecht om je nagels te laten behandelen, handen en voeten en sinds kort ook het gezicht. Zelfs een hot stone massage is er mogelijk. Welkom bij de trots van Fiona en Miranda Quaedvlieg. Dit is hun zaak waarvoor ze al sinds de lagere school keihard hebben geknokt. Moeder Agnes: "Ze komen van ver, maar hebben zich met veel moed, inzet en doorzettingsvermogen omhoog gewerkt. Deze zaak, dit succes, is puur hun verdienste."

Nooit opgeven

Op 19 augustus 1985 worden Fiona en Miranda geboren in de voormalige Voedvrouwen-school in Heerlen. Vier minuten na Fiona komt Miranda ter wereld. De bevalling is tien weken te vroeg, waardoor er zich allerlei complicaties aandienen. Moeder Agnes: "Ze wogen beiden anderhalve kilo, veel te licht. De eerste uren hebben de artsen alles uit de kast moeten halen om ze erdoor te slepen. Wekenlang hebben ze in de couveuse gelegen om aan te sterken. De meiden hebben moeten vechten voor hun leven en die vechtlust hebben ze altijd behouden. Ze geven nooit op."

Spelenderwijs leren

Al vroeg in hun kindertijd is duidelijk dat de tweeling het op de lagere school het niet zal redden. Agnes: "Fiona hoorde heel slecht en had daardoor een leerachterstand, en Miranda kon het niveau op de basisschool gewoon niet aan, waardoor ze uiteindelijk samen in groep 1 terecht kwamen van Lomschool Eggerank, thans SBO De Boemerang (Speciaal onderwijs) in Brunssum." Ze komen er in een warm bad. Fiona: "De leraren waren leuk, we kregen in kleine klassen veel aandacht en leerden spelenderwijs." Miranda: "Het was een mooie tijd, ik heb zelfs gehuild toen we klaar waren en de school moesten verlaten. Op de lagere school had ik me machteloos gevoeld, omdat ik niet mee kwam. Op Eggerank begreep ik eindelijk wat de leraren me vertelden."

In hun woonplaats Merkelbeek, een dorpje tussen Sittard en Brunssum, is het minder plezierig. Het tweetal wordt op straat gepest. Fiona: "Een kind zei tegen mij: 'Ik mag van mijn ouders niet met jou spelen, want anders word ik met jouw domheid besmet.' Dat deed pijn." Miranda: "We werden door de andere kinderen in het dorp buitengesloten, omdat we dom waren, zeiden hun ouders. Regelmatig gingen we verdrietig naar papa en mama die ons troosten."

Fiona: "Gelukkig hadden we elkaar en speelden we samen." Miranda: "Wij zijn een eenheid. Niemand kan tussen ons in komen." Moeder Agnes: "Ook ik niet."

Rumoerige klas

De zussen krijgen op Eggerank het schooladvies vmbo en beginnen vol goede moed op het Delta College in Brunssum. Deze locatie is een onderdeel van het Emma College in Heerlen en is in 2013 gesloten. Ze komen in een rumoerige klas terecht. Ze doen hun best, maar hebben het moeilijk in het tumult. Fiona: "We kregen helaas meteen bij onze entree in de school een stempel." Miranda: "Maar we haalden de beste cijfers en werden naderhand door de directeur geprezen. Toch werd het er niet leuker op."

Ongeneeslijk ziek

Het grootste drama in hun leven moet dan echter nog plaatsvinden. In de 3^e klas – ze zijn pas 14 jaar oud – wordt hun vader Mai ongeneeslijk ziek. Fiona: "Papa heeft gevochten als een leeuw, maar kon deze strijd niet winnen." Miranda: "Wij wilden niet meer naar school, maar thuis bij papa blijven. Hij stuurde ons echter altijd naar school. 'School is belangrijk', zei hij altijd. Mama deed trouwens hetzelfde. Onze ouders hebben ons altijd door dik en dun gesteund. Zonder hun onverwoestbare vertrouwen hadden we het waarschijnlijk niet gered."

Op 16 februari 2002 sterft hun vader op 44-jarige leeftijd. Het verdriet van Agnes en haar dochters is onmetelijk. Agnes: "We zaten heel diep en kregen ieder apart psychologische hulp. Dit verlies voelde zo onrechtvaardig."

is een weg

Miranda Quaedvlieg is bijna klaar met het kapsel van een klant.

Desondanks slagen de zussen een paar maanden later voor het eindexamen verzorging. En wel met prachtige cijfers. Miranda: "We zijn doorgegaan voor papa, we zijn strebers, we wilden dat hij trots op ons was." Op het dieptepunt van het rouwproces komen beide zussen overspannen thuis te zitten, maar niet op hetzelfde moment. Fiona heeft dan al het diploma Verzorging bij Gilde Opleidingen behaald, Miranda stopt na een jaar met Gilde. Fiona: "Het verdriet was te groot. We konden het niet verwerken." Miranda besluit thuis dat ze kapper wil worden. "Het kappersvak heeft me altijd getrokken." Ze vindt werk bij een erkend leerbedrijf waar haar talent voor het kappersvak snel aan het licht komt.

Zinvol werk

De dood van hun vader heeft hele grote impact gehad, maar uiteindelijk vinden de zusjes en hun moeder de kracht om het leven weer op te pakken. Fiona gaat met haar moeder een avontuur aan in een eigen modezaak in Brunssum, maar kiest uiteindelijk toch voor de verzorging. Ze gaat werken in de thuiszorg. "Ik vind het fijn om ouderen te helpen. Ik heb gezien hoe goed papa destijds is verzorgd en dat wilde ik daarom ook graag gaan doen. Het is zeer zinvol werk." Daarbij volgt ze in de avonduren particuliere opleidingen Nail technician, pedicure en visagie. "Dat vind ik ook leuk, maar niet om zes dagen per week fulltime te doen. De combinatie van thuiszorg en een eigen zaak vind ik prettig."

Miranda leert ondertussen bij een aantal verschillende kappers het vak. In 2006 studeert ze af als allround kapster. Agnes: "Ik zag haar

talent en hoe tevreden haar klanten altijd waren. Fiona was ook goed in haar vak. Toen heb ik op een gegeven moment gezegd: waarom beginnen jullie niet samen een eigen zaak?" Miranda: "Het was schrikken. Zo ver hadden we nog nooit gedacht. Een eigen zaak? Wij?" Agnes stelt de vraag met tussenpozen een paar keer. "Ik geloof in mijn meiden. Ik wist dat ze het konden, alleen zij wisten het toen nog niet."

Agnes Quaedvlieg

Bezwaarschrift

De meiden denken nog na over het idee, als Miranda opnieuw in de lappenmand beland. Haar rechterknie is slecht en ze moet tot twee keer toe worden geopereerd. Met grote gevolgen; ze wordt 100 procent afgekeurd als kapper. Miranda wil echter niet thuis zitten en gaat ook in de thuiszorg werken. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Miranda: "Ik wilde terug het kappersvak in, ondanks mijn slechte knieën. Ik heb een

officieel bezwaarschrift ingediend tegen mijn afkeuring en dat is uiteindelijk gehonoreerd. Na een goed gesprek met Fiona besloten we in 2010 om samen onze eigen zaak te beginnen, Twinss Creation. Daarbij bleven we allebei een aantal uren in de thuiszorg werken, zodat we altijd konden terugvallen op een beetje zekerheid."

Eigen baas

De zaak – op een bovenverdieping in hartje Brunssum – loopt redelijk, maar groei blijft uit. De salon blijkt moeilijk voor mensen te vinden. Daarom verhuizen ze in 2014 naar een groot winkelpand in Schinveld waar Twinss Creation in korte tijd uitgroeit tot een begrip in de regio. Miranda: "Het is fantastisch om eigen baas te zijn. Ik werk me een slag in de rondte. Vrije tijd heb ik nauwelijks, maar mijn huidige leven zou ik niet meer willen missen." Fiona werkt 30 uur als allround nail technician en is ook nog altijd werkzaam in de thuiszorg. "Ik vind het fijn als mijn klanten tevreden naar buiten gaan."

Laatbloeiërs

Agnes Quaedvlieg is 59 jaar en heeft onlangs, samen met Miranda, het diploma schoonheidsspecialiste behaald. "Mijn eerste officiële diploma, man wat ben ik trots." Zo nu en dan werkt ze een paar uurtjes mee in de zaak. "Mijn man en ik hebben altijd geloofd in onze dochters. Ze hadden alleen meer tijd nodig, het zijn laatbloeiërs." Fiona: "Waar een wil is, is een weg, maar daar moet je je wel 100 procent voor inzetten." Miranda: "Ik heb zo vaak van mensen gehoord dat ik iets niet zou kunnen en dacht dan altijd: ik zal jou eens wat laten zien en het lukte dan ook. Maar je moet wel iemand hebben die in je gelooft en dat zijn bij ons onze ouders geweest."

Philippine de Zoeten
Ouder van Anne, Lieke, Bart & Tom

Mooie mensen mede door het vmbo

“Ik wil op deze plaats een warm pleidooi houden voor het vmbo. Je mag mij gerust ervaringsdeskundige noemen als het gaat om vmbo-onderwijs. Onze oudste kinderen Anne (19) en Lieke (16) hebben vmbo-TL succesvol afgerond en zijn doorgestroomd naar het mbo, de 14-jarige tweeling Bart en Tom zit met veel plezier in klas 2 van het VMBO Pius X College in Almelo. Bart volgt de kadergerichte Leerweg en Tom de Theoretische.

Wij zijn blij met het vmbo, omdat het een onderwijsvariant is waarin kinderen heel praktijkgericht leren. Dat is anders dan op de havo of vwo. Het vmbo biedt kinderen een prima basis om te onderzoeken wat ze willen, wat ze kunnen, waar ze goed in zijn en hoe ze verder willen gaan. En dat allemaal in combinatie met een gedegen theoretische basis. Onze kinderen zaten en zitten op hun plek in het vmbo. Drie van de vier zijn dyslectisch. Ze willen beslist leren, maar willen wel weten waarom ze iets moeten leren en dat weten ze op het vmbo altijd heel goed duidelijk te maken.

Dat motiveert onze kinderen enorm. Hierdoor ervaren ze succes in hun eigen kunnen en ontwikkelen ze zelfvertrouwen. Ze gaan geen dag met tegenzin naar school. Wij zien als ouders hun toekomst vol vertrouwen tegemoet. Ze hebben alle vier de ambitie om door te leren en uiteraard stimuleren wij hen daarin. Zonder hen overigens keuzes op te leggen, want dat werkt niet. Je kunt volgens ons alleen succesvol in een studie of beroep zijn als je dat ook zelf hebt gekozen. Hun vader is ooit begonnen in het lbo en heeft uiteindelijk het hbo afgerond, hij is in die zin voor hun een goed voorbeeld.

Anne, Lieke, Bart en Tom ontwikkelen zich tot mooie mensen en dat is mede te danken aan het vmbo. Ze zijn sociaal, creatief, leren wat er in de wereld te koop is en zien meer kansen dan onmogelijkheden. Dat is mooi om te zien; het zit wel goed met onze meiden en jongens!”

Margré Janssen
Ouder van 7 kinderen van wie Laurent, Arnaud, Gillis & Ruth op het vmbo

Geen scepsis meer over het vmbo

“We waren zeker sceptisch toen onze oudste zoon Laurent (22) naar het Calvin College in Kerkpolder ging. In die tijd hoorden we verhalen dat vmbo-kinderen van alles zouden uitspoken. ‘Wat gaat dat worden?’, dachten mijn man en ik. Binnen de kortste keren was dat onderbuikgevoel omgeslagen in een heel positief gevoel. We leerden de school en de docenten op een heel aangename manier kennen en Laurent had het er uitstekend naar zijn zin.

En dat positieve gevoel hadden we ook bij Arnaud (20) en nu ook bij Gillis (15) en dochter Ruth (12). Het Calvin College is als een warm bad voor onze kinderen. Ze gaan graag naar school waar ze op hun niveau met gelijkgestemden leren en vooral heel praktisch bezig zijn. De school heeft de touwtjes goed in handen en de docenten doen hun uiterste

best voor de leerlingen. Ze leiden goed op en bieden mooie stageplekken aan. Gillis en Ruth zitten er echt op hun plek. Als ouders vinden wij de reformatische grondslag van het Zeeuwse Calvin College belangrijk. De lessen uit de Bijbel nemen de kinderen hopelijk straks mee als ze de maatschappij in gaan. Ik hoop dat mijn kinderen bij wijze van spreken ook in een bouwkeet voor de lunch gewoon hun handen durven te vouwen en bidden voor het eten. Dat zijn voor ons belangrijke waarden waar op school ook veel aandacht voor is. Mijn man en ik hebben veel vertrouwen in de toekomst van onze kinderen. Er is steeds meer behoefte aan beroepskrachten die met hun handen kunnen werken en dat kunnen onze kinderen. Ze zijn niet lui, hebben altijd bijbaantjes gehad en hebben daardoor een goede basis voor de toekomst. Het vmbo heeft hier absoluut een belangrijke bijdrage aan geleverd.”

GLOBE COLLEGE PUT KRACHT UIT DIVERSITEIT

Laat zien wie je bent!

Elke school voor voortgezet onderwijs heeft ze: open dagen, informatieavonden en open lesmiddagen voor leerlingen van groep 8 van de basisschool die hun keuze moeten maken. “We zoeken de samenwerking met het basisonderwijs steeds meer op, omdat een vmbo-advies geen tof advies is. En dat is gek, zeker als je kijkt wat er allemaal mogelijk is via de weg van het vmbo”, zegt Frank Corneth, directeur van het Globe College in Utrecht.

Een gelukkig kind

“In constructieve contacten met directeuren van het ons omringende basisonderwijs hebben we afgesproken om rondetafel-gesprekken te organiseren over problemen die zij ervaren met onze school. Een vmbo-school in een grote stad heeft – méér dan een vmbo-school op het platteland – last van beeldvorming als ‘school met gedoe’. Zodra het woord ‘vmbo’ valt, verloopt het gesprek met ouders veelal stroef. Het vmbo ziet men vaak als eindstation. Dat beeld moeten we keren. Zo gaan we naar basisscholen toe om voorlichting te geven en indien nodig bieden we ondersteuning bij het voeren van ouder-gesprekken. Vaak kunnen we nét iets meer informatie geven over alle mogelijkheden die het vmbo te bieden heeft. Zo behoort het opstromen naar een hoger niveau zeker tot de mogelijkheden wanneer een kind het goed doet. Ook leggen we uit dat een kind dat werkt op z’n eigen niveau veel gelukkiger is en hierdoor meer gemotiveerd zal zijn.

“EEN KIND
DAT WERKT OP
Z’N EIGEN NIVEAU
IS VEEL
GELUKKIGER”

Integratie

Onze leerlingen komen uit de stad. We proberen de witte vlucht – het wegtrekken van leerlingen naar scholen buiten de stad – te keren. Utrecht is de eerste stad waar alle vo-scholen van de Inspectie van het Onderwijs minstens een voldoende hebben gekregen voor de kwaliteit van het onderwijs. (Fel:) Wij zijn gewoon een hartstikke goede school! Met een stad-imago, dat wil zeggen met ietwat vrijgevochten leerlingen van diverse kornaf. Integratie mag buiten de schoolmuren door menigeen als problematisch worden beschouwd, hier op school lukt het wel!

Kansenschool

We putten juist kracht uit diversiteit. We leren van elkaar en proberen méér te zijn dan een gewone school. We zijn een inclusieve school, een kansenschool. Natuurlijk hebben wij óók weleens gedoe, maar niet meer of minder

dan andere scholen in het land. Niet alleen zijn we een goede school, we willen ook laten zien dat je op verschillende, vooral leuke manieren kan leren en je talenten kunt ontdekken en ontwikkelen. Kort gezegd, je krijgt volop de kans om écht het beste uit jezelf te halen!

Zo bieden we sinds dit schooljaar keuze-werkijd aan en gaat veel aandacht naar talentontwikkeling zoals muziek, expressie, drama, dichten, rappen, DJ, tekenen, etc. Of je jouw passie nog moet ontdekken of al hebt gevonden, wij proberen dat te integreren in het onderwijs én te honoreren met een certificaat.

Droom

Leren kiezen vinden we heel belangrijk. Het begint vaak met een droom. Een droom moet je nooit aan de kant schuiven met het idee ‘dat toch niet lukt’. Wij gaan kijken wat de leerling nodig heeft om die droom te verwezenlijken. En het kan best zijn dat leerlingen gaandeweg zelf concessies moeten doen op basis van zijn / haar talenten, interesses en / of ervaringen. Bij ons krijgen ze de mogelijkheid om zo laat mogelijk te kiezen. Interesses kunnen immers nog veranderen en wellicht ontdekken we nog verborgen talenten! Op deze manier doe je recht aan het kind en aan de ‘v’ van vmbo. Wanneer een leerling Mobiliteit & Transport heeft gedaan en na vier jaar erachter komt dat hij/zij veel liever verder wil in de sector Zorg & Welzijn, dan is dat mogelijk en hebben we

100% voldaan aan waar wij voor staan. Naast het bezoeken van onze reguliere open dag en informatieavonden kunnen basis-schoolleerlingen een stage volgen op onze school. Ook mogen leerlingen en ouders altijd bellen voor het maken van een afspraak en een rondleiding door onze school. Rondom techniek zijn er activiteiten zoals de ‘Week van de Techniek’ en de OTIB-bus. Dat is een grote bus die is ingericht om leerlingen kennis te laten maken met o.a. de installatietechniek. Onder andere met dit soort activiteiten laten we zien dat het vmbo een fantastische vorm van onderwijs is.

“LAAT HET KIND
HET COMFORT
OM LATER
TE KIEZEN”

Goud waard

Om de twee jaar is er een VMBO Bustoer die leerkrachten van groep 7 en 8 langs de vijf beroepsgerichte vmbo-scholen in Utrecht rijdt. We laten zien wat we doen en oud-leerlingen schuiven aan tafel met hun juf of meester van groep 7 en 8. Dat werkt. Leerkrachten zien de werkplaatsen en de praktijkleerplekken en krijgen zodoende beter zicht op de mogelijkheden van het vmbo-onderwijs. Het niveau dat we aanbieden is heel breed. We denken in kansen en laten de leerlingen zich op hun eigen niveau ontwikkelen. Zo kan het zijn dat een goede kaderleerling er weliswaar iets langer over doet; hij / zij maakt wel bewuste keuzes en heeft vaak een stevigere bagage dan menig mavoleerling. Wanneer deze goede kaderleerling dan via het mbo uitstroomt naar de arbeidsmarkt, is hij voor het bedrijfsleven goud waard!”

Creatief talent wil doorleren

Tweedejaars is Merel Los (17), met nog ruim twee jaar van de opleiding Creatief Vakman te gaan. Ze volgt de specialisatie Hoedenmaken (Textiel) aan SintLucas in Boxtel, een school met creatief-technische opleidingen op vmbo- en mbo-niveau. Voor de Hatwalk, een evenement waar modellen hoeden showen die op Prinsjesdag gedragen kunnen worden, ontwierp ze een hoed met kant, glitter en goud.

"Ik zit hier echt op mijn plek! Als ik erover vertel, merk ik dat ik veel passie heb voor wat ik aan het doen ben. In het eerste jaar krijg je alle ateliervakken en kun je heel goed kijken waar je plezier in hebt en waar je goed in bent. Met de specialisatie Textiel kun je ontzettend veel kanten op. Er is een heel ruime keuze in banen. Je leert niet alleen hoeden maken, maar ook patronen maken voor stoffen en zelf stoffen weven. Dat kan behalve met textiel met veel andere materialen, zoals bijvoorbeeld plastic, leer of papier.

Hiervoor zat ik op het Reeshof College in Tilburg en volgde de theoretische leerweg met een vakkenpakket van Zorg & Welzijn en Kunst. Eigenlijk wist ik al vóór het vmbo dat ik de creatieve kant op wilde, in de richting van musical of met mijn handen werken. Op het Reeshof had je veel praktijken. Wel minder dan in de basis- of kaderleerweg, maar ook in de theoretische leerweg kreeg je praktijk. We hadden bijvoorbeeld een kapperszaakje op school en een keuken en we liepen vijf dagen per jaar stage bij een bedrijf.

Ik heb zelf onderzocht of SintLucas wat voor mij was door veel meeloopmiddagen te volgen, zodat je ziet hoe het eraan toe gaat. Op het Reeshof College zagen de leraren dat mijn talenten bij de creatieve kant lagen en stimuleerden me daarin. De loopbaan-begeleidster hielp bij het bekijken van scholen en het inschrijven. De school nodigde mbo-scholen uit om zich op een markt te presenteren. Komend schooljaar begint met een stage en het laatste jaar eindig je met een stage. Toevallig heb ik net de eerste afspraak gemaakt voor een stage gericht op textiele wanddecoratie bij een designstudio in Amsterdam. Over de plek voor de hoedenstage en wat voor soort hoeden moet ik nog even nadenken. Ik wil doorstuderen in het hbo, maar waarin precies, dát ga ik de komende twee jaar uitzoeken."

Leerlingen van verschillende onderwijsniveaus van scholen van de Stichting VO van Amsterdam werken samen aan een technische opdracht.

BASISSCHOLEN EN VMBO
WERKEN SAMEN OP HET GEBIED
VAN TECHNIEK EN TECHNOLOGIE

IJzersterke combinaties

vaardigheden als onderzoekend leren. En in weer een andere pilot zijn workshops voor leerkrachten en leerlingen verzorgd. In alle pilots komen leerlingen van het basisonderwijs met hun juf of meester over de vloer bij de vmbo-school. Soms is dat voor een leerkracht ook een eerste kennismaking met het vmbo-onderwijs. Door deze activiteiten worden leerkrachten van het basisonderwijs 'ontzorgd' en krijgen ze de gelegenheid om te leren het zelf te doen. Het vmbo heeft het basisonderwijs heel wat te bieden: vakken, praktisch leren, faciliteiten in huis en een netwerk met bedrijven en het mbo.

Fietsframes van ijslolliestokjes

Leerlingen van basisscholen – meestal van groep 7 en 8 – gaan onder begeleiding van een vmbo-docent en vaak ook oudere vmbo-leerlingen met concrete opdrachten aan de slag, meestal op de vmbo-school. Techniek biedt aanknopingspunten voor onderzoekend- en ervaringsgericht leren. Van het zelf doen, ontdekken en opdoen van praktische vaardigheden raken de kinderen enthousiast. En dat enthousiasme werkt aanstekelijk op hun ouders, leerkrachten en docenten.

Voor Hetty van Luijtelaar, leerkracht groep 8 van basisschool De Vijf Sterren in Amsterdam Noord, is dat enthousiasme in

meerdere opzichten belangrijk. De Vijf Sterren doet mee aan de pilot, omdat de school vindt dat het onderwijs steeds cognitiever gericht is. De basisschool wil 'leren met de handen' graag een positiever imago geven. Dat lukt door kinderen veel zelf te laten doen, ontdekken en maken. Bij kinderen worden immers vele talenten aangesproken. "Ze leren, soms tegen hun eigen verwachting in, vaardigheden als programmeren. Dat maakt ze trots." Wat ook gebeurt: kinderen helpen de relatie tussen theorie en praktijk te vinden. In één van de pilots maakt de docent wiskunde met ijs-lolliestokjes fietsframes, om zo samen met de kinderen van de basisschool te onderzoeken waarom een fiets eigenlijk uit allemaal driehoeken bestaat.

Over de streep

En dan blijkt dat de stijl van leren waarin theorie en praktijk in echte contexten gecombineerd wordt veel meer kinderen aanspreekt: 'Juf, welk niveau moet ik halen om naar deze school te mogen?' Hetty van Luijtelaar probeert in haar eigen lessen zoveel mogelijk voorbeelden uit het dagelijks leven te gebruiken. De hoogste toren bouwen van velletjes papier, plakband en paperclips. Een brug bouwen waar een potlood en een gum op kunnen blijven liggen. En wie vouwt het papieren vliegtuigje dat het langst in de lucht kan blijven? 'Collega-leerkrachten komen af op het gejuich in het aangrenzen-

Colofon

Deze VMBO Krant is een uitgave van het project 'Vernieuwing beroepsgerichte programma's vmbo'. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.

Redactie
Jacqueline Kerkhoffs / Stichting Platforms VMBO
Eva Voncken / Bureau Turt
Harry Willemsen / Communicatiebureau Harry Willemsen

Eindredactie
Jacqueline Kerkhoffs / Stichting Platforms VMBO

Fotografie
René Corten
David van Dam
Mees van den Ekart
Dank aan iedereen die foto's ter beschikking heeft gesteld

Vormgeving
Renate Meijers / studioZembravink

Drukwerk
EDG Media

Bestellen
Meer exemplaren van deze krant kunt u bestellen door een mail te sturen naar info@platformsvmbo.nl. Geef in de mail aan hoeveel exemplaren u wilt ontvangen en vermeld daarbij het juiste adres.

www.nieuwvmbo.nl
© Stichting Platforms VMBO

de lokaal. Een bijkomend voordeel van eenvoudige toepasbare mogelijkheden is dat ze de collega's over de streep kunnen trekken."

In elkaars gedachten

In de pilots is op verschillende manieren ervaring opgedaan met ouders van basisschoolkinderen meenemen naar de vmbo-school. Ouders die misschien uit zichzelf niet gaan kijken, komen wél als hun kinderen thuiskomen met enthousiaste verhalen. Of als hun kind op de vmbo-school presenteert wat het gemaakt heeft. Of als ze ingeschakeld worden als begeleider. Door samenwerking met het basisonderwijs kan het vmbo zich laten zien. Voor een school als het Bredero Beroepscollege in Amsterdam Noord is dat belangrijk. Techniekdocent Clint Boeree: "We vinden het belangrijk dat leerlingen en basisscholen in Amsterdam Noord weten wat techniek inhoudt. Dat het geen vies en oud vak is, maar hartstikke leuk en inspirerend!" In de pilots smaakt de samenwerking naar méér. Doordat men elkaar beter leert kennen, doen de scholen makkelijker een beroep op elkaars sterke kanten. Met als ideaalbeeld zoals een schooldirecteur het uitdrukte: "Dat je voortdurend in elkaars gedachten blijft!"

Zie kiezenvoortechnologie.nl > 'publicaties' voor de praktijkbeschrijvingen van alle pilots, uitgevoerd in opdracht van het PBT.

Het nieuwe vmbo met lekkere stampopot en een lach

Het Pius X College in Almelo organiseerde begin februari een relatiemiddag voor het bedrijfsleven en leerkrachten van groep 8 van omliggende basisscholen. Directe aanleiding is de vernieuwing in de bovenbouw van het vmbo waarvan veel relaties nog niet op de hoogte zijn, zegt directeur Pieter van Schilt. "Dat verhaal willen we goed neerzetten. Tegelijkertijd willen we de banden met het bedrijfsleven en de basisscholen aanhalen. Beide zijn voor ons ongelofelijk belangrijk. We bestaan dankzij de basisscholen en hebben het bedrijfsleven hard nodig om onze leerlingen praktijkervaring op te laten doen."

Het Pius X College is een vmbo-school (basis / kader / gemengde- en theoretische leerweg) met 480 leerlingen. Zo'n dertig deelnemers van bedrijven, zorginstellingen en basisscholen zijn deze donderdag bij elkaar gekomen om zich te laten informeren over het vernieuwde vmbo met de profielen. "Natuurlijk is het druk op het werk, maar wij vinden het belangrijk om hier aanwezig te zijn", zegt Rynette Hulsegge van verpleeghuis TMZ. De Weemelanden uit Vriezenveen, die zich met collega Monique Scholtens voor de relatiemiddag heeft ingeschreven. Beiden werken als medewerker dagbesteding en zingeving in het verpleeghuis.

Contacten intensiveren

We werken al samen met het Pius X College, vertelt Rynette voor aanvang van het programma. Leerlingen van het Pius X College maken, net als die van andere vmbo-scholen in de regio, twee keer per jaar in een ochtend kennis maken met de wereld van de zorg binnen Weemelanden. "We willen de contacten met de school en de docenten intensiveren", zegt ze. "Het mes snijdt daarbij aan twee kanten; leerlingen met het profiel Zorg & Welzijn kunnen in het verpleeghuis de praktijk zien en ervaren en in de toekomst hebben wij deze leerlingen hard nodig." Monique Scholtens: "We willen aftasten wat we beide te bieden hebben. Wellicht is er een mogelijkheid om in de toekomst snuffelstages bij ons te lopen, Weemelanden staat daar voor open. Dat zullen we straks aanklaarten als we met elkaar in gesprek gaan."

Op hun plek

Basisschool De Noorderborch uit Almelo is met een afvaardiging van vier personen aanwezig, de directrice inclusief. "Voor ons geldt maar één ding en dat is dat onze leerlingen op hun plek terecht komen", zegt Marie-José Van Bokhoven-Gelink, leerkracht van groep acht. "Daartoe moeten wij hen zo goed mogelijk van informatie

voorzien en een goed advies geven. Als we dat doen, zijn we goed bezig. En dus zijn we hier, want we willen graag worden geïnformeerd over het nieuwe vmbo."

Opgelucht

Ongeveer een derde van haar leerlingen gaat naar het vmbo, zegt Marie-José. "Sommigen zijn teleurgesteld dat ze niet naar havo of vwo kunnen, maar de meesten zijn opgelucht dat ze naar een school gaan die ze leuk vinden en waar ze onderwijs op hun niveau krijgen." Ouders accepteren tegenwoordig makkelijker het schooladvies vmbo voor hun kind, merkt ze. "De Cito-toets in groep 8 is niet meer leidend voor het advies, maar het leerlingvolgsysteem. Daardoor weten ouders al halverwege groep zeven dat hun kind waarschijnlijk in aanmerking komt voor het vmbo en hebben ze de tijd om aan het idee te wennen. Dat laatste gaat ook veel makkelijker, omdat ouders veel positiever tegenover het vmbo staan dan vroeger, toen het vmbo nog relatief onbekend was. Nu zien ouders de enorme diversiteit aan keuzes, zodat ook hun kinderen hun talenten in een bepaalde richting kunnen ontplooiën en ontwikkelen. Dat stemt gerust."

Grappen en grollen

De inhoud staat voorop, maar er mag vandaag ook worden gelachen. Cabaretier Thijs Kemperink, in Almelo en omstreken wereldberoemd, is ingehuurd om de sfeer ontspannen te houden. Energiek trakteert hij zijn publiek op zijn grappen en grollen. Kemperink is fan van het vmbo: "Wat de geleerden, de hoge pieten allemaal bedenken, moet wel gemaakt worden en dat doen de leerlingen die zijn opgeleid aan het vmbo." Even daarvoor heeft decaan Henny Oude Geerdink het nieuwe vmbo uitgelegd aan de hand van een PowerPoint-presentatie. Na het optreden van Kemperink verspreidt het gezelschap zich in kleine groepjes om onder leiding van een aantal

vakdocenten in de leslokalen dieper in te gaan op de verschillende profielen (BWI, PIE, D&P, Z&W, E&O en MVI) die de school aanbiedt.

Meerwaarde

Directeur Pieter van Schilt had eigenlijk gehoopt op een iets grotere opkomst, zegt hij een paar dagen later terugblikkend op de middag, maar is toch een tevreden man. "Het aantal deelnemers doet er in principe niet toe", legt hij uit "Deze middag was voor alle aanwezigen van meerwaarde. We hadden wellicht meer deelnemers gehad als we alle bedrijven in de regio Almelo hadden uitgenodigd, maar we hebben bewust gekozen voor uitsluitend onze bestaande relaties. Juist om het klein te houden. We hebben kunnen voorzien in een behoefte door goed duidelijk te maken hoe vmbo onderwijs er anno 2017 uit ziet. Daarnaast hebben we onze relaties met het bedrijfsleven en een paar basisscholen verstevigd. Deze relatiemiddag heeft aan alle verwachtingen en doelen beantwoord. We kijken er met veel plezier op terug en gaan er in de toekomst zeker mee verder."

Proeven en ruiken

De relatie met het bedrijfsleven is om meerdere redenen ontzettend belangrijk, vervolgt Van Schilt. "Onze praktisch ingestelde leerlingen willen graag in bedrijven en organisaties proeven en ruiken aan de praktijk. Daarvoor hebben we bedrijven en organisaties nodig die oprecht tijd en energie

in onze leerlingen willen steken. Uiteindelijk is dat ook een wederzijds belang. In de toekomst zou ik naar een situatie willen dat onze leerlingen bepaalde lessen op locatie in bedrijven kunnen volgen. Het bedrijfsleven beschikt over de meest moderne apparatuur en werkt volgens de laatste stand der techniek. Onze leerlingen zijn erbij gebaat om daarmee te werken."

Welwillend

Groothuis Timmerfabriek in Almelo is zo'n bedrijf dat welwillend staat tegenover leerlingen die stage komen lopen. Het bedrijf bestaat uit 22 man personeel en heeft momenteel plek voor 3 stagiaires, van wie één leerling van het Pius X College. Bedrijfsleider Hans Wesselink: "Als sector techniek moeten we zuinig zijn op geïnteresseerde leerlingen, we hebben ze in de toekomst hard nodig. Zij beginnen net en verdienen al onze ondersteuning." Wesselink waardeert de uitnodiging van het Pius X College voor de relatiemiddag. "Normaal gesproken zou ik de school niet snel bezoeken en het is toch ook wel zinvol om uitleg te krijgen over het nieuwe vmbo en de school ook eens van binnen te bekijken."

Basisscholen

Directeur Pieter van Schilt wil ook de relaties met de basisscholen in de regio verstevigen. "We willen graag met hen informatie delen over het huidige vmbo. Dat is van belang, omdat leerkrachten van groep acht hun leerlingen doorverwijzen naar het voortgezet onderwijs. Vaak weten deze leerkrachten wel in grote lijnen hoe het vmbo in elkaar steekt, maar ontbreekt de actuele en precieze informatie. Ik denk dat wij in een behoefte voorzien als we hen up-to-date informeren." En dat blijkt ook. Leerkracht Marie-José van Bokhoven-Gelink: "We zijn goed bijgepraat, al had ik persoonlijk best nog meer willen zien van de profielen."

Verwenmiddag

Rynette Hulsegge en haar collega Monique Scholtens van verpleeghuis TMZ

De Weemelanden kijken terug op een 'geslaagde' relatiemiddag. "We zijn inhoudelijk prima bijgepraat over de vernieuwing in het vmbo", zegt Rynette Hulsegge. "Daarnaast was het prettig om met andere relaties van het Pius X College in contact te komen. Jongeren weten vaak niet goed wat zich in de praktijk in de maatschappij afspeelt. Dat bleek niet alleen onze ervaring, maar was ook de constatering van twee dames van de politie met wie we aan tafel zaten. Als zorginstelling kunnen we wellicht een taak hebben in het dichterbij elkaar brengen van theorie en praktijk." Monique Scholtens: "Twee docenten Zorg & Welzijn komen binnenkort naar ons toe om de mogelijkheid tot méér samenwerking te bespreken. Daarnaast onderzoeken we of we met een groep bewoners een middag naar de school kunnen komen voor een soort van verwenmiddag waarin leerlingen bijvoorbeeld de nagels lakken van onze vrouwelijke bewoners en een lunch verzorgen. Ja, deze relatiemiddag heeft goede ideeën opgeleverd."

Traktatie

De middag is allang overgegaan in de avond als het gezelschap in de lerarenkamer wordt getrakteerd op heerlijke boerenkoolstampot en hutspot met spek, worst en draadjesvlees. Pieter van Schilt: "Een stevige maaltijd hoort ook bij het programma, dat is een niet onbelangrijk onderdeel van deze dag. Want eigenlijk zeggen we met deze relatiemiddag ook dankjewel tegen onze relaties voor alles wat ze voor ons doen en betekenen. Dan mag je best op iets lekkers trakteren!"

Paarden zijn mijn grote hobby

Carlijn Hoekerd (21): "Ik heb de theoretische leerweg gevolgd op het vmbo van Van der Capellen in Elburg. Na twee jaar koos je een vakkenpakket. Ik wilde een combinatie van vakken van Zorg en Welzijn, Landbouw en Economie, maar dat was best een hoop geregeld. Dat zou nu met de nieuwe profielen makkelijker zijn."

De mbo-opleiding diermanagement aan Groenhorst Barneveld vond ik erg leuk en leerzaam. Gaandeweg begon ik meer over mijn toekomst na te denken. Niveau 4 leidt op voor managementfuncties. Maar het leek alsof voor het schoonmaken van een kennel al niveau 4 gevraagd werd. Het bedrijfsleven heeft het liefst mensen die veel verantwoordelijkheid aankunnen en zelfstandig kunnen werken. Door mee te werken aan open dagen en rondleidingen te geven ontdekte ik dat ik educatie en het contact met mensen ook heel leuk vond.

Aan het einde van het tweede jaar ben ik geswitcht naar de mbo-opleiding hoefsmederij. Ik ben opgegroeid met dieren: honden, katten, geiten en paarden. Paarden zijn mijn grote hobby. Onze hoefsmid suggereerde dat zijn beroep ook iets voor mij zou zijn. Ik heb een dagje meegelopen en hij heeft gelijk! Wat ik erg leuk vind is dat je altijd onderweg bent, steeds nieuwe mensen en dieren tegenkomt en met je handen bezig bent. Je hebt veel te maken met de eigenaar van het paard en soms ook met een dierenarts. Je bent vraagbaak én ondernemer. Al die aspecten zitten in dat ene vak.

Ik volg nu het tweede jaar. Drie dagen in de week loop ik stage bij een hoefsmid en ik ga één dag naar Groenhorst. Na de vorige opleiding was ik de klaslokalen ook wel een beetje zat. Doordat ik nu meer in de praktijk kan oefenen, krijg ik veel sneller een gevoel voor hoe alles moet. Meestal blijf je de hele opleiding bij dezelfde hoefsmid, omdat je aan het begin natuurlijk nog niet zelf een voet kunt bekappen. De hoefsmid steekt er veel tijd in en krijgt daar later pas iets voor terug. Er zijn niet zoveel vrouwen die hoefsmid zijn. Het wordt gezien als 'mannenwerk'. Het is wel zaak om je lijf in goede conditie te houden."

Acht vragen over het nieuwe vmbo

Ongeveer de helft van alle leerlingen in Nederland volgt het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo). Het vmbo kent vier leerwegen: basis, kader, gemengd en theoretisch. In alle leerwegen, behalve de TL wordt een beroepsgericht programma gegeven. In de afgelopen periode zijn de beroepsgerichte examenprogramma's in het vmbo vernieuwd.

1

Waarom deze vernieuwing?

In het kort: om de vakken inhoudelijk te moderniseren, meer aandacht te besteden aan de keuze van de leerling, het onderwijs beter organiseerbaar te maken en beter aan te laten sluiten bij de ontwikkelingen in het mbo en het (regionale) bedrijfsleven. Doordat er meer ruimte is voor keuzes, zijn er meer mogelijkheden om een programma te maken op maat van de leerling en / of de regio. Zo ontstaat er verbinding tussen de keuzes en talenten van leerlingen en de kansen die er zijn in de regio.

2

Hoe ziet het nieuwe bovenbouwprogramma eruit?

In het derde leerjaar kiest een vmbo-leerling een profiel dat bestaat uit een pakket avo-vakken en een beroepsgericht programma. Het beroepsgerichte programma bestaat uit een profielvak (50% van het programma) aangevuld met beroepsgerichte keuzevakken (50% van het programma). Leerlingen hebben de keuze uit 10 profielen.

3

Welke zijn de 10 profielen?

- 1 Bouwen, wonen & interieur
- 2 Dienstverlening & producten
- 3 Economie & ondernemen
- 4 Groen
- 5 Horeca, bakkerij & recreatie
- 6 Maritiem & techniek
- 7 Media, vormgeving & ICT
- 8 Mobiliteit & transport
- 9 Produceren, installeren & energie
- 10 Zorg & welzijn

De nieuwe profielen vervangen de meer dan 30 afdelingsprogramma's en zijn duidelijker, breder en actueler.

4

Hoe wordt vmbo-leerling geholpen bij oriëntatie?

In het nieuwe programma is er extra, verplicht, aandacht voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB). Ervaringen en loopbaangesprekken geven de leerling meer kans om te onderzoeken waar zijn / haar passie en talenten liggen en welke keuzes, richting(en) of beroepenveld bij hem / haar past. In loopbaangesprekken wordt teruggekeken op wat een leerling interessant vond en wat een leerling drijft en vooruitgekeken naar wat dat betekent voor (vervolg-)keuzes. Ervaringen doen leerlingen op in de praktijk, tijdens (gast-)lessen, stages, bezoeken enz. In het vmbo houden leerlingen zelf een loopbaandossier bij dat ze meenemen naar hun vervolgopleiding.

5

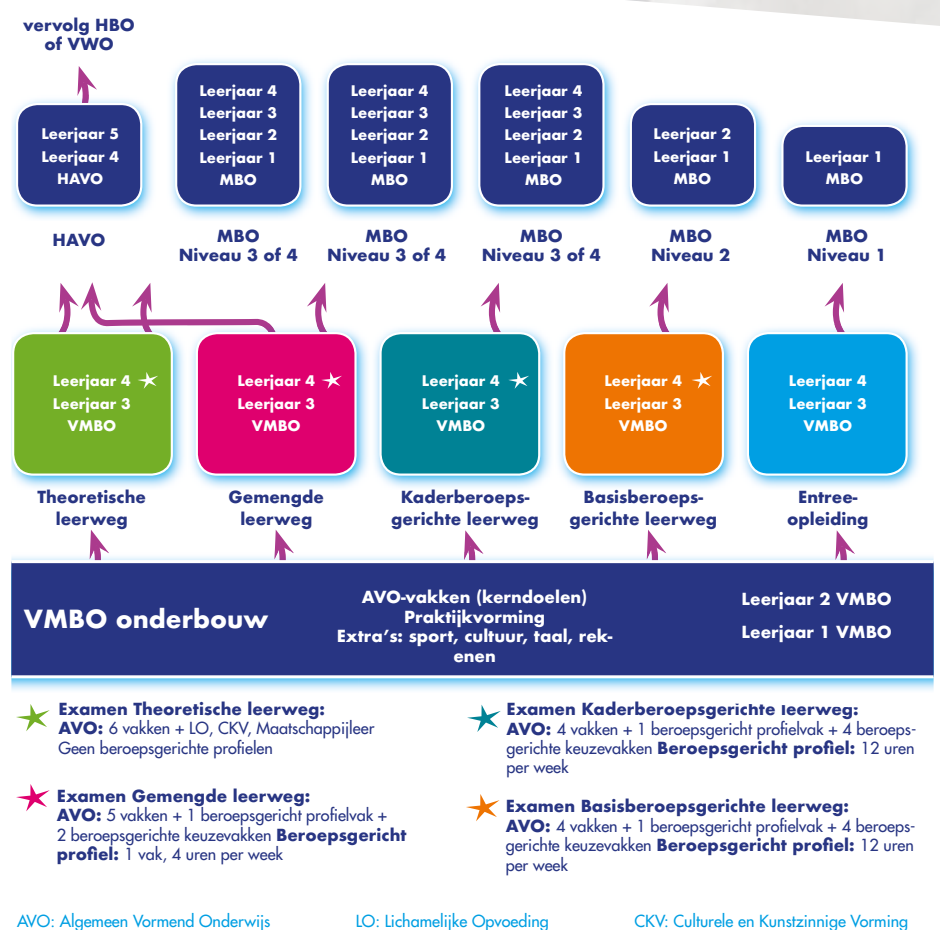
Wat zijn beroepsgerichte keuzevakken?

Beroepsgerichte keuzevakken vormen de helft van het beroepsgerichte programma. Aan de hand van de keuzevakken die de school aanbiedt kan een vmbo-leerling zich verbreden (verder oriënteren) of verdiepen (specialiseren) in het beroepsgericht onderwijs en de beroepspraktijk die zijn of haar interesse heeft. Er zijn veel verschillende keuzevakken, bijvoorbeeld logistiek, procestechniek, huidverzorging of office-management.

6

Start je met praktijkgerichte vakken?

Dat is niet standaard zo. Net als in alle andere schooltypen moeten de scholen in de onderbouw tijd inruimen voor de kerndoelen. In het vmbo hebben leerlingen in de eerste twee jaar vakken als Nederlands, Engels, rekenen & wiskunde, mens & maatschappij, mens & natuur,

VMBO: onderbouw, leerwegen en vervolgopleidingen

bewegen & sport en talen. Een derde van de tijd mag de school besteden aan bijvoorbeeld meer praktische of beroepsgerichte programma's, extra taal / rekenen, kunstvakken of sport. Er zijn verschillende varianten van vmbo-scholen. Op de ene school zal het programma veelal avo-gericht zijn. Er zijn ook scholen als de vakcolleges of groene scholen (AOC's) waar leerlingen al vanaf leerjaar 1 ongeveer 8 uur praktijklessen krijgen.

7

En na het vmbo?

De 'v' in vmbo staat voor voorbereidend. Na het vmbo leren vrijwel alle leerlingen door aan een mbo-opleiding om een vak te leren. De verschillende portretjes in deze krant laten zien hoeveel verschillende richtingen je op kunt met een vmbo-opleiding. Een klein deel van de leerlingen (ongeveer 18%) met een diploma Gl of TL én een bepaald vakkenpakket stapt over naar havo 4.

8

Waar vind ik meer informatie?

Meer informatie is terug te vinden op www.govmbo.nl en www.nieuwvmbo.nl. U kunt gericht voorlichtingsmateriaal bestellen of contact opnemen met de vmbo-school in uw buurt!